

Světlo 3/1996

Z obsahu:

Cíl a metoda výkladu učení o Panně Marii

Jan Pavel II. se zamýšlí nad úlohou Panny Marie v dějinách spásy

Politický rozměr křesťanské víry

Nová rubrika bude přinášet úvahy a informace na téma Křesťan a politika

Historie - mýty a skutečnost

Jak to vlastně bylo s prvotní církví?

Jaký obraz Boha?

Úvaha o víře II.

Jsme odpovědní za to, jaký obraz Boha předáme budoucím pokolením

3 x na aktuální téma

Víra, obrácení, svědectví... matky se spojují v modlitbě za své děti

Křesťanská matka

Četba na pokračování ze života matky Markéty, vzácné a moudré matky sv. Jana Boska

Bílá kronika

„... Ty máš doma rodinu, máš kolik dětí a ty se musíš za nimi vrátit. Já jsem sám, když se nevrátím, nic se nestane“...

Cíl a metoda výkladu učení o Panně Marii

(Čtení Sir 24,24-27,30-33)

V těchto svých katechezích postupuji podle dogmatické konstituce „Radost a naděje“. Ta v VIII. kapitole zamýšlela „jasně vysvětlit jak úkol blahoslavené Panny v tajemství vtěleného Slova a jeho tajemného Těla, tak i povinnosti vykoupených lidí k Matce Boží.“ Chtěl bych tu poskytnout podstatný souhrn víry církve o Marii, i když s koncilem znovu připomínám, že nechci „předložit úplnou nauku o Marii nebo rozhodnout otázky, které dosud nebyly prací teologů plně objasněny,“ (LG, 54)

Mým úmyslem je především vylíčit „úkol blahoslavené Panny v tajemství vtěleného Slova a jeho tajemného Těla“ (ttž) tím, že poukážu na údaje Písma a apoštolské tradice a že budu brát v úvahu doktrinální rozvoj, který probíhal v církvi až po naše dny.

Protože však je Mariin úkol v dějinách spásy úzce spojen s tajemstvím Krista a církve, neztratím ze zřetele ty podstatné odkazy, které poskytují mariánskému učení správné zařazení, umožňují objevit jeho rozsáhlé a nevyčerpatelné bohatství.

Bádání o tajemství Matky Páně je opravdu velmi rozsáhlé a věnovalo se mu během staletí mnoho pastýřů a teologů. Někteří v úsilí vyzdvihnout ústřední aspekty mariologie je spojovali s kristologií nebo eklesiologií (s naukou o Kristu a naukou o církvi). Avšak Maria si zasluhuje zvláštní pojednání, které objasní její osobu a úkol v dějinách spásy ve světle Písma a církevní tradice, i když bereme v úvahu její vztah ke všem tajemstvím víry.

2. Kromě toho se zdá vhodné podle koncilních směrnic důkladně vyložit „povinnosti vykoupených lidí k Bohorodičce, matce Kristově a matce lidí, zvláště věřících“ (ttž.). Úkol vyhrazený Marii Božím plánem spásy totiž vyžaduje, aby ji křesťané nejen přijímali a věnovali jí pozornost, nýbrž aby udělali konkrétní rozhodnutí a uskutečňovali v životě prakticky evangelijní postoje Té, která jde před církví ve víře a svatosti. Matka Páně je tak určena vykonávat zvláštní vliv na to, jak se věřící modlí. Sama církevní liturgie uznává její zvláštní místo v úctě a v existenci každého věřícího.

Je třeba zdůraznit, že mariánské učení a mariánská úcta nejsou plodem sentimentality (citovosti). Mariino tajemství je zjevená pravda, která vzbuzuje pozornost inteligence (rozumového chápání) věřících a vyžaduje od těch, kteří mají v církvi úkol studovat a učit, ne méně přísnou metodu doktrinální úvahy, než jaká se užívá v celé teologii.

Ostatně sám Ježíš vyzval své současníky, aby se nedávali strhávat nadšením při pohledu na jeho matku a uznával v Marii především Tu, která je blahoslavená, protože slyší Boží slovo a zachovává je (sr. Lk 11,28).

Ve snaze chápat Ježíšovu Matku a její přínos k dílu spásy nás nesmí vést pouze cit, nýbrž především světlo Ducha svatého.

3. Jakou míru a jakou vyrovnanost je třeba si uchovat jak v učení tak v mariánské úctě. K tomu koncil naléhavě vybízí teology a kazatele Božího slova. Mají se při úvahách o jedinečné důstojnosti Bohorodičky vyvarovat nesprávného přehánění...“ (LG, 67). To vyvěrá z maximalistického postoje těch, kteří chtějí systematicky rozšiřovat na Marii výsady Krista a všechna charismata církve. Naopak je třeba vždy uchovávat v mariánském učení nekonečný rozdíl mezi lidskou osobou Marie a božskou osobou Ježíše. Příkládat Marii „to největší“ se nemůže stát v mariologii (nauce o P. Marii) normou. Ta totiž musí dělat stálé odkazy na to, co Zjevení dosvědčuje o darech, které Bůh udělil Panně kvůli jejímu vznešenému poslání. Koncil však také vybízí teology a kazatele, „aby se varovali přílišné úzkoprstosti a z ní pramenícího minimalismu, který se může projevit v doktrinárních postojích, exegetických výkladech a kultovních úkonech usilujících redukovat a téměř potlačit Mariinu důležitost v dějinách spásy, její trvalé panenství a její svatost.

Vždy je dobré vyhnout se oběma krajnostem v duchu důsledné a upřímné věrnosti zjevené pravdě, jak je vyjádřena v Písmu a apoštolské tradici.

4. Sám koncil nám poskytuje měřítko, jež dovoluje rozlišit, co je ryzí mariánské učení: „V církvi Maria zaujímá místo po Kristu nejvyšší a zároveň nám nejbližší.“ (LG 54)

Nejvyšší místo: máme objevit tuto výši udělenou Marii v tajemství spásy. Jde však o poslání, které se zcela upíná ke Kristu.

Nám nejbližší místo: náš život je hluboce ovlivněn Mariiným příkladem a její přímluvou.

Musíme se však ptát sami sebe, jak se my snažíme být Jí nablízku. Celá pedagogika dějin spásy nás vybízí, abychom hleděli k Panně. Křesťanská askeze každé doby vyzývá myslet na Ni jako na dokonalý příklad přílnutí k vůli Pána. Maria, vyvolený vzor svatosti vede kroky věřících na putování do nebe.

Maria nás posiluje ve zkouškách tím, že je nám nablízku v každodenních událostech, povzbuzuje nás v těžkostech tím, že nám vždy ukazuje jako prstem na cíl věčné spásy. Tak se stále jasněji vynořuje její úloha Matky: Matka jejího Syna Ježíše, i něžné a bdělé matky každého z nás; Spasitel nám ji totiž z kříže svěřil, abychom ji přijali ve víře jako synové.

Josef Kolářek S.J.

Radio Vaticana

3. neděle v mezidobí

1. čtení Iz 8,23b-9,3

V první době ponížil Hospodin zemi Zabulon a zemi Neftali, v poslední době však oslaví Mořskou cestu, kraj za Jordánem, Galileu pohanů.

Lid, který chodil ve tmě, vidí veliké světlo, obyvatelům temné země vzhází světlo. Dáváš mnoho jásotu, zvětšuješ radost; veselí se před tebou, jako se jásá o žních, jako plesají ti, kdo se dělí o kořist. Neboť járho, které ho tížilo, hůl na jeho šíji a bodec otrokáře jsi zlomil jako za midjanských dnů.

2. čtení 1 Kor 1,10-13,17

Napomínám vás, bratři, jménem našeho Pána Ježíše Krista: Buďte všichni zajedno a ať nejsou mezi vámi roztržky. Stejně usuzujte a stejně smýšlejte.

Lidé z Chloina domu mi totiž o vás oznámili, moji bratři, že se mezi sebou hádáte. Mluvím o tom, že každý z vás říká (něco jiného): „Já držím s Pavlem!“, „já zase s Apollem!“, „a já s Petrem!“, „já s Kristem!“

Je Kristus rozdělen? Copak byl za vás křižován Pavel? Nebo jste byli ve jménu Pavlově pokřtěni? Neposlal mě totiž Kristus křtít, ale kázat radostnou zvěst, a to ne nějakou slovní moudrostí, aby Kristův kříž nebyl zbaven působivosti.

Evangelium Mt 4,12-23

Když Ježíš uslyšel, že byl Jan (Křtitel) uvězněn, odebral se do Galileje. Opustil Nazaret, šel a usadil se v Kafarnau při moři v území Zabulonově a Neftalimově, aby se naplnilo, co bylo řečeno ústy proroka Izaiáše: „Země Zabulonova a země Neftalimova, u moře, za Jordánem, Galilea

pohanská, lid, který žil v temnotě, uviděl veliké světlo; světlo vzešlo těm, kdo sídlili v krajně stínu smrti.⁶

Od té doby začal Ježíš hlásat: „Obrátte se, neboť se přiblížilo nebeské království.“ Když se ubíral podél Galilejského moře, uviděl dva bratry, Šimona, zvaného Petr, a jeho bratra Ondřeje, jak vrhají síť do moře; byli totiž rybáři. Řekl jim: „Pojďte za mnou a udělám z vás rybáře lidí.“ Oni hned nechali síť a následovali ho.

A jak šel odtamtud dál, uviděl jiné dva bratry, Zebedeova syna Jakuba a jeho bratra Jana, jak na lodi se svým otcem Zebedeem spravují síť. A povolal je. Oni hned nechali loď i otce a následovali ho.

Ježíš pak chodil po celé Galileji, učil v jejich synagógách, hlásal evangelium o (Božím) království a uzdravoval mezi lidem každou nemoc a každou chorobu.

Myšlenka na neděli

3. neděle v mezidobí - cyklus A

Pojďte za mnou

Oni ihned opustili síť a následovali ho.

Zamyšlení nad úryvky Mt 4,12-23; Ž 27

Chceš-li být ve společnosti božského Mistra, odeber se do Kafarna. Ježíš si toto město vybral za dočasné středisko svého veřejného působení. Přichází sem poté, co se dověděl o Janově uvěznění.

Janova veřejná mise skončila. Zbytek svého života stráví v žaláři. Nebude žít na výsluní ani na zaslouženém odpočinku po úspěšně splněném úkolu. To, co by se tobě mohlo zdát jako nespravedlnost, Jan přijímá jako nový úkol. Připravuje se, aby Boha oslavil nejcennější obětí. Časem pochopíš, že je to ta nejkrásnější odměna, jaké se člověku může dostat od Boha zde na zemi.

Ježíš navázal tam, kde Jan skončil: Čiňte pokání, přiblížilo se království nebeské. Ze způsobu, jakým se máš připravovat na příchod nebeského království, můžeš vyrozumět, že Ježíš nemá na mysli pozemskou říši, která bude oplývat mlékem a medem. Tak jako Janova odměna i Boží království má jiné dimenze, než na jaké jsou zvyklí lidé tohoto světa. To, co se má pokáním očistit, je tvoje srdce. To je to, co si Pán touží podrobit, aby zde mohla rozkvétat pravda a život, svatost a milost, spravedlnost, láska a pokoj.¹ Všechno to, co by sis přál mít kolem sebe, musí nejprve vyklíčit a rozkvést ve tvém srdci. Tvé pokání tedy nebude samoúčelná askeze. Musíš ve svém srdci udělat místo pravdě a životu, odstranit všechno, co neodpovídá spravedlnosti, napravit to, co narušuje lásku a pokoj. Začni ten úkol s veškerou rozhodností. Připrav se na to, že nejeden pahorek, který je třeba srovnat, a výmol, který je třeba zaplnit, teprve odhalíš. Především však neotálej. Království nebeské je blízko!

Ježíš si dnes vyšel za město. Pospěš za ním. Jde sám po mořském břehu. Potkává tu tvrdé muže práce, kteří hledají obživu v rybolovu. U jedné skupiny se zastavil. Pozoruje jejich práci. Je to starý otec a jeho dva synové. Ty dva mladé muže si Bůh od věčnosti vyhlédl za spolupracovníky pro svého Syna. Ale všechno bude záležet na jejich souhlasu. Ježíš je oslovil. Jeho pozvání je stručné a radikální. „Zanechte ryb a pojdte se mnou. Mám pro vás jiný úkol. Budete lovit lidi!“ Ti dva bez řeči opustili svůj majetek i svého otce a šli za Ježíšem. Stejná scéna se za chvíli opakuje. Opustili loď i svého otce a šli za ním.

Představ si, že by tak tebe někdo neznámý zavolal nečekaně od tvé práce. Kolik by to bylo otázek, námitek, podmínek a protinávrhů, kolik úvah a odkladů. Ale ti čtyři šli.

Jak je možné zaměnit jistotu za nejistotu? Je to možné, jestliže uvěříme, že mohou existovat jiné jistější jistoty, než jsou ty naše. Novou jistotou prvních učedníků se stala bezmezná důvěra k tomu, který je povolal. Tím, že dokázali opustit nejen své jmění a své příbuzné, ale i všechny své plány, své představy, své jistoty a aspirace, stali se součástí prozřetelnostního díla, které nekonečně překračuje všechny jejich dosavadní jistoty a možnosti. Kdyby Šimon, Jan a jejich bratři trvali na svých dosavadních jistotách, zůstali by anonymními galilejskými rybáři jako tisíce jiných před nimi i po nich. Ale tady nešlo jenom o ně. Na jejich souhlas tehdy nečekal pouze Ježíš, ale milióny těch, kteří žíznilo a žíznilo po jeho radostné zvěsti. Mohl někdo z těch nevzdělaných rybářů jenom tušit, co vzejde z jejich bezvýhradné ochoty?

Zreviduj ve světle této zkušenosti své jistoty, své plány a své aspirace. Ať jsi do nich jakkoliv zamilován, musíš připustit, že mohou existovat ještě vyšší, dalekosáhlejší projekty, jejichž dosah

nejsi schopen vytušit a domyslet stejně jako ti první povolání.

Ježíš stále chodí po břehu a vyhlíží své spolupracovníky. Co se stane, jestliže i na tobě spočine jeho zrak? Pociťuješ strach před takovým pohledem? Máš na jazyku otázku proč právě já? Zeptej se Šimona, Ondřeje, Jana a Jakuba, jak se dnes dívají na své rozhodnutí, ať ti dosvědčí, kdo komu prokázal větší velkodušnost, zda oni Bohu nebo Bůh jim. Zeptej se jejich otců, kdo jim dal sílu unést tu náhlou oběť vlastních dětí.

Ježíš je tvé světlo a tvá spása, koho by ses bál? Ježíš je záštita tvého života, před kým by ses třásl? Důvěřuj v Ježíše a buď silný, ať se vzmuží tvé srdce!

Bratr Amadeus

1) Preface na svátek Krista Krále

Politický rozměr křesťanské víry

Biskup Joachim Wanke

Letošní rok bude obdobím zvýšené politické aktivity, která se týká jednoho každého z nás. Jsme poslední zemí bývalého východního bloku, kde ještě komunisté neobnovili znovu politickou většinu. Jedním z důvodů, že se tak v jiných i křesťanských zemích stalo, je také nedostatečné uvědomění, nepřipravenost, slabá motivace křesťanů podílet se aktivně na veřejném životě v duchu křesťanských hodnot a ideálů. Nejen soukromý, ale i veřejný život patří k těm oblastem, ve kterých by křesťané měli být solí země a světlem světa. Otevírám proto novou rubriku Křesťan a politika, která bude přinášet úvahy a informace, které se týkají této neodmyslitelné složky našeho života. Prvním příspěvkem do této rubriky bude úvaha biskupa Joachima Wankeho, který spravuje diecézi Erfurt v Durinsku, která byla kdysi součástí NDR a nyní prožívá obtíže nových spolkových zemí.

Aktuálnost tohoto tématu v nejnovější době nemohla být lépe podtržena. Má zákaz křížů na bavorských veřejných školách politickou anebo jen náboženskou dimenzi? Kříže jsou bez pochyby znamením křesťanské víry. Když je nechává státní autorita vyvěsit ve veřejných místnostech, chce tím dát najevo, že křesťanský životní a světový názor má být v její zemi otevřeně podporován. To je beze sporu výraz určité politické vůle. Je nutno se zamyslet nad tím, nakolik se taková vůle srovnává se zárukou nezbytné světonázorové tolerance. V tomto konkrétním případě rozhodl I. senát Ústavního soudu, že státní nařízení o křížích v bavorských školách překračuje hranice tolerance. To vyvolalo velice živé kontroverze. Pro nás je to dobrý úvod k tématu naší úvahy, protože se tu velmi názorně ukazuje, jak musí být křesťanství a politika odděleny, a přes to spojeny. Jinak řečeno: Kříž sám o sobě je něco náboženského; jestliže jej přineseme do třídy nebo do soudní síně, je to něco politického.

Nebudeme tedy diskutovat o vztahu křesťanské víry a politického uspořádání státu ve vzduchoprázdnu. Co by mělo dnes politiky zajímat, je otázka: Co vlastně drží naši polis (obec, stát) pohromadě? Co se stane s těmi předpoklady politického uspořádání státu, které politika sama o sobě není s to garantovat? Aby si mohli na tuto otázku odpovědět, musí politikové velmi pečlivě pátrat po pramenech demokracie, neboť podle mého názoru tyto prameny se blíží ke svému vyčerpání podobně jako zdroje čisté vody a zdravého ovzduší. Patří křesťanská víra, patří křesťané k takovým zdrojům demokracie?

Získal jsem v posledních letech dojem, že právě křesťansky angažované ženy a muži se nenechali vytlačit z politické scény. Po létech, kdy odvykli skutečně svobodnému vystupování, jak tomu bylo např. v Durinsku, dali se do politické práce a působili proti útlaku, lhostejnosti a egoistickému myšlení. Stali se tak přesvědčivým důkazem, že křesťanská víra má v sobě politickou sílu, která by se neměla podceňovat.

Musíme však současně dodat: Křesťanská víra má na výsost dialektický vztah k politice. Může být politicky zneužita, může být politicky nedoslýchavá nebo lépe řečeno, politicky jednooká. Pro příklady z historie není třeba chodit daleko. Integralismus, tedy ztotožňování politického programu a křesťanské víry, a kolaborace, tedy falešné podbízení se víry politice; to jsou trvalá nebezpečí pro křesťanství dnes stejně jako zítřa.

Vidím vztah mezi politikou a křesťanstvím takto: Křesťanství a politika se mají k sobě jako košatá koruna bohatě rozvětveného stromu k jeho v zemi zapuštěným kořenům. Mezi chladivým stínem koruny a tím, co vykonávají vytrvale a skrytě kořeny v půdě, je jen nepřímý vztah. Ale každý ví, co se stane, jestliže kořeny uschnou; radost z bohaté rozvětvené koruny nebude mít dlouhé trvání.

Mám dojem, že s naší společností to vypadá podobně jako s vyprchávací vůní ve sklenici parfému. Je v ní ještě trochu substance, která vydává příjemnou „vůni“ do společenského

klimatu: je to vůně smířlivosti, pravdivosti, ohleduplnosti, solidarity, respektování lidských práv a úcta k lidskému životu. Ale na jak dlouho nám ještě tato zásoba dobré vůně vystačí? Nějakou dobu budou zbytky ještě vydávat vůni, ale s jistotou to bude vůně stále slabší a slabší. Myslím, že to už můžeme zcela zřetelně pozorovat.

Nechci tím v žádném případě říct: Dobrou politiku mohou dělat jen přesvědčení křesťané. Předně mám na zřeteli zcela konkrétní příklady selhání křesťanů v minulosti i v přítomnosti, takže opravdu není žádná záruka, že politika bude kvalitní, jestliže ji provádějí křesťané. Na druhé straně vím, že některé dnes zcela samozřejmě přijímané hodnoty jako svoboda, mír, rovnost, solidarita a lidská důstojnost se emancipovaly ze svého náboženského základu a jejich prapůvod, který tkví v židovsko-křesťanské víře, již není možno rozeznat. To samo o sobě není nikterak tragické; pro křesťanství je totiž příznačné co nejširší společenské působení a pronikání nejen do lidských srdcí, ale také do struktur a kultury. Pro konkrétní motivační sílu, která má tyto hodnoty udržovat, je však nebezpečné, jestliže se z nich vytrácí původní duchovně-mravní potenciál, tedy jestliže se „vůně z flakónu“ pro nedostatek oleje nenávratně vytrácí.

Konkrétně to pro mne jako biskupa a pastýře duší znamená: pro mne je důležitější, že město Erfurt má pokud možno co nejvíce křesťanských učitelů, kteří svým životem vyznačují základní postoje našeho Pána a Mistra, než abych po školních úřadech požadoval, aby ve třídách visely povinně kříže. Jestliže tomu za sto let tak skutečně bude, budu velmi rád. Ale to bude důsledek dobrého křesťanského svědectví, nikoliv jeho podmínka. (Abych předešel nedorozumění, jako bavorský biskup bych se také vehementně zastával křížů na stěnách tříd, jak se to zcela správně děje. Bavorské kříže jsou a zůstanou výrazem víry většiny, která je nositelkou bavorského školství. V Erfurtu si musím na takovou situaci ještě počkat.)

Když se budu nyní blíže ptát, jaká je politická dimenze křesťanské víry, pak tedy: to, co je na křesťanské víře politicky významné, bych chtěl ozřejmit na některých místech Nového zákona. Tato tři místa obsahují základní teze k našemu tématu:

1. Křesťanská výhrada vůči politice - Ježíš a otázka císařské daně.

V Markově evangeliu 12,13-17 čteme, jak Ježíš odpověděl na otázku, zda je dovoleno platit daň, kterou pohanský císař požadoval od zbožných Židů. Byla to ve skutečnosti pro Ježíše nebezpečná otázka: jestliže bude souhlasit s placením daně, stane se podezřelý z kolaborace s nenáviděnou okupační mocí. Jestliže vyzve k bojkotu (to by bylo integralistické řešení) stane se podezřelý jako zelotský povstalec¹ a Římané mají záminku, aby ho zatkli i s jeho učedníky. Víme, jak Ježíš odpověděl. Nechal si předložit minci, kterou se platila daň a kterou tazatelé bez výčitek svědomí používali. Uznávali tak fakticky politickou realitu, římský stát a jeho daňový režim. A tak zatím co je mince s císařovou podobiznou v jejich dlani usvědčovala z licoměrnosti, Ježíš jim řekl: „Dávejte císařovi, co je císařovo,“ a dodal k tomu své vlastní poselství, které bylo výzvou pro jeho pokušitele: „A co je Božího, dejte Bohu.“

Tato Ježíšova slova nám křesťanství zachovalo s plnou věrností. Ne vždy se podle toho chovalo. Ale pochopilo, co je podstatou Ježíšovy výpovědi a co platí v každou historickou chvíli: pro pravého Kristova učedníka existuje jedno základní rozlišení: služba Bohu má přednost před službou člověku. Nebo jinak řečeno: Pro křesťanskou víru existuje „poslední“ a „předposlední“. To nelze chápat tak, jako by „předposlední“ bylo méně důležité. Naopak „předposlední“, tedy politická služba se uskutečňuje skrze to „poslední“, skrze připravenost dát Bohu to, co náleží jedině jemu, jmenovitě úctu a sebeodevzdání v jeho nevlastnější platnosti a účinnosti. Chtěl bych to zvýraznit přírovnáním: Pro orientaci v krajině je důležitý kompas. Pro orientaci pilota je důležité, aby mohl na horizontu měřit vzdálenost od pevně stanoveného bodu.

Křesťanská víra se svým vztahem k Bohu je jako horizont pro každé jednání a každý postoj ve světě. Je to mnohem více než „železná zásoba“ etických zásad pro naši životní cestu. Křesťanská víra je síla, která nás orientuje na poslední smysl našeho života i lidských dějin. Je to, obrazně řečeno, „kompas“, nebo lépe podrobná mapa, kterou máme ve svém zavazadle a která uspořádává naši životní skutečnost a činí ji přehlednou.

Cítím, že takové obrazy mají také svá úskalí. Řekněme to prostě tak: „Ethos zakladatele křesťanství zrušil jakýkoliv absolutní nárok politické nadvlády a spojil svědomí člověka s tím, co je za hranicemi politiky.“ (K. Lehmann) Jinými slovy: Moderní stát je neutrální právě v tom, že se vzdává nároku dávat odpověď na poslední otázky, otázky smyslu či nesmyslnosti života. Musí dnes a zítra nabídnout něco jako „ethos zřeknutí se jistoty o posledních věcech uvnitř politiky.“ (K. Lehmann)

1) zeloti = horlivci, hnutí radikálních židovských bojovníků proti římské nadvládě, kteří připravovali povstání. To propuklo r. 66 p.K. (Dokončení příště)

Historie - mýty a skutečnost I.

V této nové rubrice obrátíme svou pozornost k vybraným otázkám z historie církve. Některé jevy v její minulosti se staly nejen předmětem výtek, námitek, případně pomluv ze strany odpůrců a nepřátel, ale podkladem pro argumentaci těch, kteří by rádi změnili její podobu podle svých subjektivních představ. V minulosti církve můžeme tak najít skutečnosti, které se staly zidealizovaným mýtem nebo účelově očerňujícím stereotypem.

Jak to bylo s prvotní církví?

Naše doba zametla se všemi idylkami naivního „ideálního světa“. Vlastně v tom ohledu by dnešní svět mohl souhlasit s církví, která už po staletí v „Salve regina“ mluví o „slzavém údolí“. Církev má ovšem dostatek víry, aby překonala tento „neblahý svět“, aniž by přitom upadla do zmatků; neboť vyznává spásu, která nestojí na lidech, ale přichází od Krista.

S mnoha našimi současníky je tomu ovšem jinak. Máme jasně před očima skutečnosti, které mluví proti „ideálnímu světu“: ať je to ve vzdálených krajích, jak nám je televize přináší až do našich domovů, nebo v sousední vesnici, ať v literatuře či v malířství. Ale loučení s „ideálním světem“ zastihlo mnoho lidí nepřipravených. Protože jejich naděje v Boha dostala trhliny, i jejich víra „v člověka“ se opakovaně zhroutila. Neschopni vyrovnat se s lidským selháním nebo nedostatky lidských institucí se odpoutáváme od „neblahé“ současnosti a pokoušíme se ji nahradit nebo zvládnout připomínáním idealizované minulosti, nebo sněním o budoucnosti. Boj s prozaickou realitou svádí k útěku. I v oblasti církve tomu tak někdy bývá - dobrým příkladem toho je idealizace minulosti v mýtu o „neporušené prvotní církvi“. Případně se za tím skrývají ztroskotání v současnosti, s jejímiž nesnázi si neumíme poradit: „Je tehdy, v době prvotní církve, tehdy byla církev ještě v pořádku. Ale dnes?“

Utváří se tak obraz, který neodpovídá historické skutečnosti, ale vytoužené podobě v duchu současné doby: v historickém obrazu původní církve se hledají argumenty proti tomu, co se dnes stalo některým lidem nepohodlné: proti dogmatům, proti liturgickým obřadům, proti učitelskému úřadu a proti hierarchii vůbec. Vznikla tak snaha postavit proti sobě církev z doby začátku a církev, jejíž tradice přetrvává staletími až podnes. A tak právě v době, která se chce věčně vypořádat se všemi „mýty“, se opět vydáváme na pospas naivnímu „falšování dějin“.

Celá situace prvotní církve je na jedné straně přehnaně zjednodušována a idealizována, na druhé straně však, právě s ohledem na harmonické předávání tradice mezi prvotní církví a pozdějšími dějinnými fázemi, velice nivelizována.

Mýtický se idealizuje subjektivní nadšení tehdejších věřících: má se za to, že v „bratrském společenství“ rané církve byli všichni jedno srdce a jedna duše a vlastnili všechno společně. Aniž bychom chtěli snižovat úroveň smýšlení mnohých a přesvědčivý život společenství církve té doby (jednoznačně pro to mluví svědectví Skutků apoštolů 2,43-47), musíme také vidět, že tato konkrétní podoba církve byla podmíněna tehdejší historickou situací charakterem zatím ještě malého a přehledného společenství, což samozřejmě umožňuje jiné prožívání, než jakého je schopna světová církev.

Prvotní církev není možno nostalgicky archeologizovat v jejím dějinně závazném obsahu ani ji není možno - nechceme-li zatemňovat podstatu církve jako konkrétních dějin Boží spásy staletími - stavět proti novým formám konkrétního života církve. Její dnešní podoba a vnitřní život, které jsou důsledkem změněných vnějších podmínek, se vyvíjely pod vedením Ducha svatého tak, že v sobě uchovávají závazné hodnoty, jak je přináší nejstarší podání.

Ostatně díváme-li se nezaujatě na nejstarší svědectví církevního života, ať už ve Skutcích apoštolů nebo Pavlových listech, najdeme tu nejen příklady vynikajícího idealismu jednotlivců a příkladného života církevního společenství, ale také žalostná a nápadná selhání některých jejích členů a celých společenství: Připomeňme si např. podvod Ananijáše a Safiry (Sk 5) nebo nářky apoštola Pavla na štěpení v korintské obci v prvním listu Korintským (1,10-17).

Už těchto několik důkazů jasně ukazuje, že prvotní církev byla daleko od toho, aby představovala bezvadný církevní svět, nebo dokonce chtěla být církví dokonalých. Už tehdy znala církev pohoršující znaky lidského selhání, ale i v tom se projevovala jako skutečně lidská. Boží pomoc ji v žádném případě nechránila před slabostmi a nedostatky jejích lidských členů, nýbrž - a to je zázrak církve, působený Bohem - jen před zásadním odpadem od své nadčasové a Bohem dané podstaty. Normativní význam prvotní církve pro pozdější doby nespočívá v jejím citově idealizovaném životě společenství, ale v počáteční přítomnosti všech podstatných konstitutivních prvků, které pak byly v procesu katolické tradice bez přerušení předávány, objasňovány a dotvářeny. Právě této zásadní dimenze si přívrženci mýtů o prvotní církvi skoro

nevšímají, nebo je přímo popírají a nechtějí vidět a přiznat, že už tehdy tu byla úplná institucionální základna katolické církve. Původní církev měla jasné krédo, i když ne ještě formulované v jednotlivých otázkách víry, měla ritus jednotlivých svátostí a hierarchickou strukturu, která určovala ráz celého církevního společenství, i když tehdy ještě nebyla konkrétně vymezena pravomoc jednotlivých církevních úřadů.

Taktéž fatamorgana nostalgiků* prvotní církve o nějakém „demokratickém či federativním souhrnu“ jednotlivých společenství v jedné Kristově církvi neodpovídá historické skutečnosti. Spíše byla církev budována vždycky kázáním apoštolů a jejich nástupců a udělováním křtu, tedy hierarchickým jednáním z Kristova pověření (a to se nikdy nedělo jen s ohledem na místní společenství, ale vždy jako včlenění do celé církve).

Už tento první celkový pohled na podstatu a konkrétní tvář církve, na rozdíl od postoje nostalgiků, ukazuje, že počáteční církev není možno považovat za protiklad církve v jejím pozdějším vývoji.

A přesto: mýtus neporušené prvotní církve má i přes všechny historické skutečnosti velice tuhý život. Odvolávají se na něj nejen vyslovení nepřátelé církve - ostatně to vždycky byla taktika všech sektářských odštěpení od církve, kteří jí v té či oné podobě předhazovali, že se vyvíjela v rozporu se svým vlastním závazným vzorem prvotní církve. Také v prohlášeních uznávaných a údajně „katolických“ autorů posledních desetiletí se vyskytuje tato výtka „odklonu od původních pramenů“ často jako argument proti tradičnímu vývoji, aby tak byla znevažována církev, která vyrostla z tradice, a aby byla zdůvodněno úplně jiné a revolučně odlišné zaměření církve, které se opírá o naprosto neudržitelný výklad podstaty prvotní církve.

Argumenty nostalgiků prvotní církve

„Nostalgici“ vidí údajný odklon tradičně budované katolické církve od svých vlastních počátků především ve třech podstatných oblastech života, které zaručují jednotu církve pro všechny časy: ve víře, ve svátostech a v hierarchické struktuře.

Tak například tvrdí: Víra prvotní církve byla prostou a dětskou důvěrou v Boha, bez konfliktů a přesných dogmatických obsahů. Teprve v pozdějších staletích prý učitelský úřad církve přesně definoval vykonstruovaná dogmata víry a předložil je všem věřícím k věření. To prý bylo pro víru nedůležité nebo dokonce na překážku a také to prý nijak nejde odůvodnit Písmem svatým. Tím prý došlo k osudnému „pádu do hříchu“: církev odpadla od „globálního“ biblického smýšlení a nahradila je „analytickým“ myšlením řeckým, dala přednost intelektualistickému pojetí víry oproti biblickému osobnímu a celostnímu pojetí víry.

Další roztržku - podle jejich mínění - představuje svátostné zprostředkování milosti v církvi a především ritualisticky zkamenělý bohoslužebný život. Prvotní církev prý ani jasně nerozlišovala jednotlivé svátostné obřady ani prý v biblické „večeři Páně“ neviděla zpřítomnění vykupitelské oběti Kristovy - to prý je vynález potridentské teologie. Nepředepsala prý pro hostinu Páně žádný pevný vnější rituál, ale bohoslužebný život původní církve byl prý „kreativně“ a „spontánně“ utvářen příslušným společenstvím. Teprve krátkozrakým přejímáním prvků císařských dvorských ceremonií po obratu za císaře Konstantina byl prý v církvi zaveden ritualismus, který zaujal místo původní spontánnosti prvotní církve.

Častá a většinou se zvláštním pathosem pronášená výtky se týká hierarchického uspořádání, které prý od Konstantinova obrácení stále více potlačovalo „demokratickou tradici“ prvních staletí. Ježíš prý svou církev založil jako společenství rovnoprávných, v němž prý neměly být žádné rozdíly stavu a pravomoci, ale jen funkčně podmíněná různost ve službách společenství, ke kterým měli být vedeni všichni členové, bez ohledu na stáří, pohlaví, rasu a pod. Hierarchické uspořádání katolické církve se prý nemůže odvolávat na Ježíšovo ustanovení, ale je prý jejím vlastním, nahodilým napodobováním uspořádání společnosti v době po císaři Konstantinovi. To pak podle nich vyvolalo utlačování laiků mocichtivým klérem a dnes už neodpovídá změněným, demokratickým představám a poměrům.

Závěr, který z toho vyvozují, vypadá jednoduše a zdánlivě naléhavě. Zní: návrat ad fontes, tzn. zpět k prvotní době, která měla bezprostředně blíže k prameni než tomu bylo v dalších staletích. Prvotní církev měla také lépe odpovídat Ježíšovu plánu než dnešní církev, která v průběhu staletí byla prý od něho odvedena převzetím dogmatických, rituálních a hierarchických prvků z feudální společenské struktury pokřesťanštěného „Imperium Romanum“.

(Pokračování)

* nostalgik - člověk, který se steskem vzpomíná na minulost nebo na vzdálený domov

Falešná představa Boha

Úvaha o víře II.

Představme si jedince, jehož osobní zkušenost s původním stavem dětské závislosti je převážně negativní. Již tehdy, kdy jeho závislost na matce a otci mu měla poskytovat radostný pocit a vědomí bezpečí a láskyplné péče, prožíval naopak útlak, chlad a odmítání a s tím spojenou těžko překonatelnou potřebu úniku ze závislosti. Není divu, že se takový člověk chce vysvobodit, sebeuskutečnit. V jeho srdci vyrostla zkreslená představa Boha, která se utvářela v souladu s negativní osobní zkušeností. Je to představa Boha, který mě nemiluje, který je mi cizí, který na mne žárlí, omezuje mě a je ke mně nespravedlivě tvrdý nebo o mne nemá zájem. Pro takového jedince se může stát představa Božího lůna nepřijatelná jako něco, co omezuje a vězní.

Takovou falešnou představu ovšem nezjevil lidem Bůh. Je to představa, kterou zdeformovali a navzájem si předali sami lidé. Předávají si ji nejen svým slovem, ale především svými vzájemnými vztahy a svým způsobem chování. Protože nechali moudrost stranou, nejen že sami utrpěli škodu tím, že nepoznali dobré věci, nýbrž i potomkům zanechali pomník své nerozumnosti. (Mdr 10,8) Východiskem duchovních představ o Bohu jsou přece konkrétní zážitky s lidmi, kteří mi Boha zprostředkují.

Falešný obraz Boha se poprvé objevil již v ráji, když Svůdce našeptával Evě: „Váš Bůh vás podvádí, protože se bojí, že byste byli jako On. Proto vás omezuje.“ Z takové představy „boha“ se rodí mýtus Prométhea, který se vzepřel a uloupil bohům jejich tajemství.

Falešnou představu Boha předal Martinu Lutherovi jeho otec. Falešnou představu Boha zdědili osvícenci prostřednictvím jansenistické výchovy a zkostnatělého necitlivého formalismu galikánské církve. Uchvátil je pak onen prométheovský ideál, v jehož duchu začali boj za „osvobození člověka“. Lidé se zajisté mohou osvobodit od jha, které si sami uložili. Ale nemohou se osvobodit od Boha, leda za cenu vlastního zmaru. Vlastním sebevědomím zpychlý člověk postavil na oltář svůj „Rozum“. Ale neklanějí se mu jenom osvícenci.

Pokušení z rozumu

Jestliže jsem přijal víru, i moje víra dozrává. K víře může postupně přistoupit také jistota přesvědčení, ale jsem-li upřímný, musím si přiznat, že toto mé přesvědčení je ve skutečnosti jen velmi relativní, že je to často přesvědčení podobné jistotě dítěte, které má radost ze svého naivního objevu, a přitom sotva tuší, jak daleko má ke skutečné podstatě pravdy. Rozumové zdůvodnění mi může leccos zpřístupnit, přiblížit, analogicky znázornit, ale bylo velkým omylem zapomenout na to, kým jsem já a kým je Ten, o němž rozumuji. Stále platí Pavlovo upozornění: Nyní vidíme jen v zrcadle, jako v hádance. (1 Kor 13,12) Za našeho pozemského života nikdy nemůže naše vědění a rozumová jistota nahradit pokornou víru. My ovšem tíhneme k tomu, abychom měli jasno, abychom měli jistotu, chceme proniknout k samé podstatě věci.

Tady je právě skryto zálučné nebezpečí: pokušení z rozumu. Jistota mého přesvědčení mi lichotí a podsouvá mi nepřiměřený pocit růstu a vyspělosti. Mnohé lidi obloudily jejich domněnky a falešné dohady zavedly na scestí jejich myšlení. (Sir 3,24) Osobní vztah k Bohu se mění na vztah k objektu mého poznání, a tím se prakticky přehodnocuje vztah závislosti, neboť přestávám prožívat svou závislost na Bohu, který se naopak stal pro mne závislý na mých úvahách a soudech. Domnělá zralost je vlastně bláhovou představou, že jsem ve svém rozumování již natolik vyspěl, že se mohu hrdě postavit na vlastní nohy. Mé sebevědomí mi namlouvá, že už i v oblasti víry jsem náležitě dospělý a mohu se stát arbitrem té či oné pravdy, kterou Bůh zjevil. Ale tím bourám od základu jediný odpovídající vztah mezi mnou a Bohem, neboť se ve skutečnosti začínám chovat, jako bych dosahoval jeho úrovně, a tím se vymaňoval ze závislosti. Tak jsem dospěl jinou cestou k neméně falešné představě Boha a stejně falešná je i moje představa, kterou mám o sobě samém.

Kritérium pokory

Bůh není vypočitatelný ani vědecky uchopitelný. Boha je možno pouze prožít ve zkušenosti víry. Člověk by si neměl nikdy příliš zakládat na svém poznání. Ani v objevování přírody nedojde nikdy ke konci. Jak sebevědomí byli osvícenci ve svém vědění. A přece, čím bylo ve skutečnosti jejich poznání? I tento hmotný svět nekonečně přesahuje člověka jak z hlediska makrokosmu, tak z hlediska mikrokosmu. Chtít jej úplně obsáhnout omezeným rozumem předpokládalo by nejdříve degradovat dílo, které má přece rozměry svého nekonečného Stvořitele. Podle Hospodinova záměru jsou tu jeho díla od počátku. Uspořádal svá díla navěky. (Sir 16,26.27). Dílo Páně je vznešené a nedotknutelné a nic z něho nelze změnit ani zpochybnit. Nelze ubrat, nelze přidat, nelze prozkoumat podivuhodné skutky Hospodinovy. (Sir 18,6)

Realita a zkušenost naučila člověka pracovat s hypotézami a teoriemi, které mu připomínají, že i k hmatatelné a měřitelné skutečnosti musí přistupovat s pokornou úctou, že ji může poodhalit, ale nikoliv určovat, že musí být vždy ochoten vzdát se dosavadní jistoty a otevřít se nové teorii. Kdo stanovuje, je Stvořitel. Tím více to platí pro svět neviditelný.

Dílo Páně je přece jen jedno. Nejsou žádné dvojí světy. Zákony, podle nichž dnes opět vyšlo slunce, řeky tekly do moří, moje plíce okysličovaly krev a srdce ji dopravilo do všech údů, ty zákony pocházejí od téhož Autora jako pravdy víry a z ní vyplývající mravní zákony. To všechno tvoří obdivuhodně propojenou a nekonečně důmyslnou jednotu Božího stvořitelského projektu. Předvedl jim velikost svých tvůrčích činů a navíc jim dal vědění a Zákon jako životodárné dědictví (Sir 17,8.11). Zpochybnit cokoli z těch druhých pravd a principů ve jménu rozumu, abychom se jich zbavili a byli „svobodnější“ je stejně bláhové jako zpochybňovat ty první. Od čeho tedy se chceme osvobodit? Již dvě stě let se o to člověk pokouší, a čeho doopravdy dosáhl? Prolévá krev, maří životy, ničí přírodu a hodnoty na účet budoucích pokolení, a přitom se zmítá mezi tisícerými závislostmi, do kterých se zaplétá jako hmyz do pavučiny. Každé domnělé osvobození vykupuje novou nesvobodou.

Je přece jen jedno místo, kde jsme dokonale svobodni: v Božím lůně. To, od čeho se potřebujeme osvobodit, je falešný obraz Boha. To, co je skutečně třeba zreformovat, je promethéovské sebepojetí člověka, který si namlouvá, že jednou se zmocní všeho, místo aby se vrátil do jediného přiměřeného postavení, které odpovídá odvěkému Božímu plánu: do zralého dětství v Božím lůně, bezpečném místě stejně dostupném pro všechny, pro mladé i staré, učence i pro bretonské selky. Tam je naše místo, kde se můžeme uchránit od pokušení z rozumu. Přistupte ke mně, nevzdělání, a přebývejte u mě v domě, kde dojdete moudrosti. (Sir 51,23)

Nad všechnu sebestjistotu z vědění se tu cení nelíčená prostota a pokora dítěte. Čím větší jsi, tím víc se pokořuj a najdeš milost před Hospodinem. (Sir 3,18) Nevede-li nás naše hloubání, rozumování a vědění právě tímto směrem, vede nás na scestí. Kdo nepoznává takto, nedostává se mu skutečného poznání: Velebím tě, Otče, Pane nebe a země, že jsi tyto věci skryl před moudrými a učenými a zjevil je maličkým, ano Otče, že se ti tak zalíbilo. (Mt 11,25n)

Jako novorozené děti mějte touhu jen po čistém duchovním mléku, abyste rostli ke spáse, vždyť jste okusili, že Pán je dobrý. (1 Pt 2,2n) Tato slova nenapsala žena, ale tvrdý muž-rybář, který měl ovšem v živé paměti, jak Pán přijímal děti a zdůrazňoval: Neobráte-li se a nebudete-li jako děti, nevejdete do Božího království (Mt 18,4), neboť jen dětsky prostá a pokorná duše má lidskou moudrostí nezkráslou představu o nebeském Otcí.

Jsme odpovědní za to, jaký obraz Boha předáme budoucím pokolením.

(Pokračování příště)

-lš-

Apoštolát lásky XV.

(pokračování)

„Šimone, synu Janův, miluješ mne více než tito?“

V tragické noci mezi Zeleným čtvrtkem a Velkým pátkem třikrát zapřel Petr Mistra. Ježíšův bolestný pohled ho vytrhl z tohoto přechodného poblouznění, z této nepochopitelné zbabělosti. Ježíšovy oči se znenadání setkaly s Petrovými očima a vzápětí se naplnily hořkými slzami. Po zmrtvýchvstání Páně se Petr a jeho druhové vrátili k bývalému zaměstnání, aby mohli přežít. Je nám znám výjev, který se jednoho rána odehrál na břehu Tiberiadského jezera. Brzy ráno, po marném nočním rybaření, náhle, tak nečekaný, zázračný úlovek. Jan poznává Pána, zatímco Petr se vrhá do vody, aby připlaval co nejdřív ke břehu; Jan vycítil Pánovu přítomnost a Petr projevil živou lásku vůči svému Mistru.

Na břehu je připraven ohníček; zapálil ho ten, který přišel na zem zapálit oheň lásky. Na žhavém uhlí byl právě dopečen chleba a trochu ryb. Rozhodně se tu splnila slova Příkladu: „Moudrost prostřela svůj stůl. Pojďte a jezte z mého pokrmu.“ (9,2.5)

Mlčky snídají

Po snídání, kterou dokončili v mlčení, obrací se Ježíš na Petra s otázkou: „Šimone, synu Janův, miluješ mě více než tito?“ Nenazývá ho Petrem, nechce mu připomínat jeho slabost.

Ježíš se ptá hlavy apoštolského sboru nejen, zda je mu oddán, ale zda jeho láska k němu je zakořeněna hlouběji než láska ostatních apoštolů. Pochopil silněji než ti druzí, kteří ho jen opustili. Komu bylo více odpuštěno, musí i více milovat, a to nejen kvůli zadostiučinění za svůj těžký hřích, ale i kvůli větší vděčnosti.

Petr hned odpovídá Ježíšovi, že ho miluje. Třeba apoštolova srdce podlešlo ve chvíli přívalu

bláznivého strachu, jeho hřích přece byl jen chvilkovým poblouzněním. Nebo jeho slzy neukázaly dostatečně, že lituje? „Pas mé beránky!“ odvětil Ježíš na jeho úkon víry. Ale za chvíli Ježíš opakuje svou otázku: „Šimone, synu Janův, miluješ mne?“ Tu už nejde o lásku, která by převyšovala lásku jiných, ale jednoduše o lásku. Zapochyboval snad Ježíš o srdci svého apoštola, o jeho upřímnosti? Nebo nesprávně pochopil jeho první odpověď? On, který čte v duších? Nač ta úpornost, to opakování otázky, když Petrova odpověď byla jednoznačná a jasná?

Hlasitěji, silněji, živěji se vine tatáž odpověď z Šimonova srdce na jeho rty: „Ano, Pane, ty víš, že tě miluji!“ Ty víš, sám od sebe to neumím vlastně vyslovit, protože slabě chápu hloubky své bytosti; ty to však můžeš vědět, neboť vidíš do mého srdce, a tak lépe znáš moji oddanost vůči tobě... „Pas mé ovce!“ - opakuje Ježíš.

Za nějakou chvíli se Kristus náhle ptá potřetí, slůvko za slůvkem a zdůrazňuje to, co je nejpodstatnější: „Šimone, synu Janův, miluješ mne?“

Ale to už je přespříliš. Šimon je těžce raněn, nehněvá se však, protože pochopil, že trojnásobná otázka odpovídá trojnásobnému zapření, že tři odpovědi jsou veřejnou náhradou za hřích. Petrova duše je hluboce otřesena, slzy mu samy od sebe vstupují do očí. Jeho odpověď je dojmavá: „Pane, ty víš všechno, ty víš, že tě miluji!“ A Ježíš odpovídá: „Pas mé ovce!“

Starost o duše - břemeno z lásky k Ježíši

Musíme dobře pochopit poučení: Ježíš žádá od budoucí hlavy Církve trojnásobné prohlášení, že ho miluje. Ale nedělá to jen proto, aby skoncoval s minulostí, kterou apoštol už smyl svými slzami. Ježíš se tu dívá víc do budoucnosti než do minulosti. Jelikož brzy bude sedět v slávě po Otcově pravici, potřebuje pastýře, který povede skupinu apoštolů a stádo duší. Ustanovení Petra prvním papežem vyžaduje tedy zkoušku, jistou formu prověření. Ježíš připomíná Šimonovi bolestnou minulost, ale mnohem víc mu záleželo, aby ho upozornil na těžkou budoucí práci: zodpovědnost za víru, šíření víry, péči o církev, břemeno apoštolátu, které vyvrcholí mučednictvím. Skutečně tu Ježíš nemyslí v první řadě na primát cti, udělený Petrovi, jehož povinností bude „stát v čele (římské) Církve, který předsedá v lásce“. Nejde o samotnou jurisdikci, která se bude vztahovat na celý svět. Ježíš klade na jeho ramena břemeno bezmezní lásky všech ostatních apoštolů. Tedy láska, kterou má Petr osvědčit vůči Ježíšovi, bude spočívat právě v tom, že přijme hůl Nejvyššího pastýře, péči o beránky a ovce; která rodí nové beránky a ovce pro život milosti. Strašná úloha bezmezných dimenzí pro člověka, kdyby mu duši neposilnila něžná láska k Ježíšovi.

Ve svém Dialogu o kněžství připomíná sv. Jan Zlatoustý výjev na břehu jezera a říká, jak se Ježíš ptá apoštola, aby ho poučil; s ním poučuje i nás. Když ho Petr miluje skutečně více než druzí, dokáže to tím, že převezme na sebe břemeno prvního pastýře. „I nás chce Ježíš poučit o odvaze a velikosti úlohy, kterou plní ten, kdo spravuje jeho stádo.“ Světec pokračuje: „Ježíš mohl povědět Petrovi: Když mě miluješ, zachovávej půst, spávej na holé zemi, prožívej noci v bdění, braň utlačené, buď otcem sirotkům, jejich matce buď oporou! To může hravě udělat většina obyčejných věřících, ženy i muži...“

„Kdo je,“ ptá se Ježíš, „věrný a moudrý služebník, kterého pán postaví do čela svého domu?“ Ježíš se ptá, třebaže ví dobře, koho označí. I tím poučuje svého vyvoleného, jak mu zjevuje svou lásku: přijetím povinnosti, kterou mu svěřuje. Petr je jeho sluhou i přítelem, tedy tím, kdo ho víc miluje než ostatní; proto mu odevzdává všechno, co má...

Všichni - apoštolové s apoštoly

Všichni jsme povoláni určitým způsobem, abychom měli podíl na pastorační úloze Petra a jeho nástupců papežů v úloze biskupů, následovníků apoštolů a kněží, jejich „pomocníků“, v evangelizaci. A skutečně, jak můžeme říci, že milujeme Ježíše, když ze všech střech nemluvíme o jeho lásce? Jak to, že věříme v Ježíše a nehlásáme to a nepřinášíme ho těm, kteří ho neznají? „Nemůžeme nemluvit,“ odpověděli Petr a Jan v synedriu. „Běda mi, když nebudu hlásat evangelium!“ zvolal sv. Pavel. Nemůžeme být věrni Ježíšovi, když se necítíme být odpovědni za ty, kdo ho neznají, když jsme jim neřekli o Srdci, které je tak miluje, když jsme jim neřekli, jak v něm najdou světlo, pokoj, život, něžnost, slávu, štěstí. Každého z nás se ptá Ježíš: „Miluješ mne více než druzí?“ Jaké štěstí, kdybychom mohli úplně pravdivě odpovědět: „Ty víš všechno, ty dobře víš, že tě miluji.“

Tedy by Ježíš i nám řekl: „I ty se starej o mé beránky, o mé ovce! Hledej ty, které zabloudily, hlásej evangelium těm, kdo je neznají, posilňuj slabé, zdvíhej skleslé, vyved' na horu ty, co se utábořili v nížině!“ Křtem jsme se stali nejen křesťany, ale též apoštoly v stopách apoštolské hlavy a jeho nástupců. A tak pod vedením papeže a biskupů se starejme o Pánův ovčinec,

abychom ho naplnili těmi, kdo se v něm ještě nenacházejí.

Úzkost duší

Co řekl Ježíš sv. Markétě Marii, když se jí zjevil?

Když chceme, aby naše uctívání Nejsvětějšího Srdce bylo opravdové, musíme mít účast na „jeho myšlenkách“. Jeho myšlenky nám přináší Písmo svaté a znějí: „Osvobodovat duše od smrti a nakrmit je v čase hladu.“

„Moje Božské Srdce rak vřele miluje lidi a zvláště tebe, že nemohlo v sobě zadržet plameny své ohnivé lásky a chce je skrze tebe rozšířit a zjevit lidem, aby se obohatili tímto drahocenným bohatstvím, které ti zjevují a které obsahuje posvěcující a spásonosné milosti, aby se dostali z hloubek propasti“ (Zjevení 27.12.1673).

Následujícího roku při druhém velkém zjevení světici se Ježíš vyjadřuje stejně: „Ukázal mi - říká Spasitelova důvěrnice - jak si přeje, aby ho lidé milovali; chce je vrátit nazpět z cesty propasti, do níž je Satan strhává ve velmi velkém počtu. Proto se rozhodl zjevit svoje Srdce lidem s celým jeho bohatstvím lásky, milosrdenství, milosti, posvěcení a spasení.“

Křesťan odevzdaný a oddaný Ježíšovu Srdci se stane účastným těžké úzkosti duší. Když se lidé nacházejí v situacích, do nichž Bůh nemůže proniknout, když žijí v lidském pekle, které vytváří materiální bída spojená s nemravností, hladem, sociální nespravedlností a nenávisť, politikou nebo rasismem, které vyvolávají pobouření, je naší povinností bojovat proti tomuto zlu. Protože Boží láska těžko proniká do srdcí ponořených do neštěstí a zoufalství. Ale stále se musíme zaměřovat více na Boží království, které není z tohoto světa, než na budování zemského, „tělesného“ města, jak říká Péguy. Náš boj je nadpřirozený, a ne sociologický. Jelikož se démon vkrádá do fyzické bídy, musíme proti němu bojovat. Ale v první řadě nám jde o to, jak Pán řekl sv. Markétě Marii, aby zavládla na světě „líbezná svoboda Kristova království“. Tato nám pomůže pozdvihnout se, přenést se nad rozdíly a nad věkové, rasové, pohlavní a majetkové rozpory. Ježíšovo Srdce nezná rozdíly mezi lidmi: „Pojďte ke mně všichni!“

„Udělej mě, Pane, uchvatitelem duší,“ píše O. Grandmaison, „který je táhne k tobě, který je vede k tvé jedinečné kráse. Udělej mě prstem, který ukazuje na lásku, hlasem, který zpívá, který ukazuje bezcitným trochu jejich lesku a líbeznosti. Nechci nic jiného, jen aby tebe poznali, oslavovali, milovali všichni nebo aspoň mnozí... Ať se nezastavují u mne, ale ať jdou k tobě a ať tam zůstanou navždy...“

Ohlašovat lásku Ježíšova Srdce

Když chceme šířit království Ježíšova Srdce, musí lidé toto Srdce nejdříve poznat. Sv. Markéta Marie píše: „Ježíš založil svoji spravedlnost.“ (108. list) A ještě: „Ježíš sám chce tiše a laskavě láskou svého Srdce vejít do srdcí jako olej, nebo lépe, jako drahocenný balzám, který mile šíří svoji vláhu i svoji vůni.“ (112. list) Svěťice pokračuje: „Neexistuje nic tak milého a dobrého, tak mocného a čínorodého, jako je milé pomazání vřelé lásky tohoto laskavého Srdce, aby obrátilo nejzatvrzejší duše a proniklo do nejbezcitnějších srdcí.“ (132. list) Tu si musíme připomenout slova sv. Augustina: „Člověk se získává a přitahuje spojením srdce.“ Což neprorokoval Ježíš: „Když budu pozdvižen ze země, všechny přitáhnu k sobě“?

Musíme tedy ukazovat probodené Srdce, z jehož otevřené rány se rozlévá do celého světa milosrdná láska našeho Boha. Všichni jsou povoláni, aby se spasili, a je na nás, abychom druhé seznámili s tímto povoláním, s touto výzvou lásky. Modleme se, jak se modlí sestra Františka, řeholním jménem S. Marie Alberika, malá sestra chudých a misionářka v Číně: „Úctyhodné Ježíšovo Srdce, Srdce opuštěné, Srdce zapomenuté, Srdce pohrdané, chtěla bych přispět, aby tě i jiní znali, aby tě milovali, abys žilo v jejich srdcích... Pohni mým ještě chladným srdcem: ať je horlivost pro tvoji slávu zničí! Ježíši Kriste! Dej, abych podle svého povolání a podle tvé svaté vůle nesla tvoje jméno těm, kdo tě ještě neznají!... Dej mi srdce pravého apoštola, naplň je vřelostí a moudrostí, abych pro tebe mohla každý den získávat duše!“

Odměna apoštolů Ježíšova Srdce

Ježíš se svěřuje sv. Markétě Marii, že pro ustanovení království svého Srdce „nepotřebuje mocné tohoto světa“. Naopak, pověří touto úlohou „chudé a zneuznávané“. Zato bude zázračně napomáhat jejich apoštolátu: „Tak přebohatě bude vylévat na jejich práci požehnání a milosti, že budou přinášet ovoce, které bude daleko převyšovat jejich úsilí a jejich naděje.“ (89. list) „Ti, kdo budou pracovat na spásu lidí,“ píše svěťice, „když budou něžně uctívat Ježíšovo Srdce, a když se budou snažit tuto úctu všude rozšiřovat, budou úspěšně pracovat a budou umět dojmout i nejzatvrzejší srdce.“ (141. list) Velké budou též odměny apoštolů Ježíšova Srdce. Ježíšovo Srdce „skrývá pro ně bohatství milosti.“ (108. list) „Blažení,“ píše svěťice, „které použije

Ježíšovo Srdce, aby založilo svoje království! Zdá se, jakoby se podobalo Králi, který nemyslí na rozdávání odměn, dokud trvá boj... ale jen tehdy, když jako vítěz zasedne na svůj trůn.“ (118. list)

Dej, Bože, aby se pobožnost k Ježíšovu Srdci probudila mezi křesťany a aby vyzařovala apoštolské a vykupitelské paprsky!

P. Ladame S.J.

3x na aktuální téma

Dezorientace v životě

Matky spojeny v modlitbě

Vysoký věkový průměr pravidelných návštěvníků bohoslužeb není problémem jen komunistických zemí, které vedly cílevědomou kampaň proti křesťanskému světovému názoru mladé generace. I v zemi úplné svobody, jakou je Anglie, trápí se mnoho matek vědomím, že jejich děti a vnuci nenásledovali jejich křesťanský příklad a vzdálili se od církve i od Boha. Každá křesťanská matka prožívá takovou situaci dlouhodobě jako bolestné zklamání spíše ve skrytu své komůrky. Anglické matky se však rozhodly, že bude lépe, když nezůstanou osamoceny, ale spojí se se svou bolestí, aby společnou modlitbou usilovaly o překonání tohoto stavu. Zralá generace, která prožívá poslední léta svého života, se spojila ve společné modlitbě za dorůstající generaci a modlí se, aby ji uchránila před pádem do duchovní prázdnoty.

Tyto zralé ročníky vzpomínají na to, co samy opomenuly, že těžké životní krize může člověk překonávat jen v těsném spojení s Bohem. Je v tom i přiznání vlastního podílu a provinění vůči dětem, které se možná vzdálily od Boha a křesťanských hodnot také proto, že neviděly u svých rodičů dostatečně přesvědčivý a přitažlivý příklad, že si to rodiče příliš zjednodušovali a spoléhali více na pedagogické a psychologické techniky, místo aby svým životem ukazovali to, co chtěli a měli svým potomkům předat. Víru, lidskost a mravnost je možno předat jedině tak, když se vynasnažíme, abychom je svým životem ztělesňovali. V tom byla síla původního křesťanství a v tom je síla křesťanství i dnes a v budoucnosti.

Iniciátorkou tohoto hnutí zklamaných matek je Veronika Vasler, matka tří dětí, a její švagrová, která porodila osm dětí. Podnítila je k tomu četba zprávy tzv. „Maranatha Community“, která v článku „Křik našich dětí“ hovoří o kritické situaci, ve které se nachází nesmírné množství dětí. Předmětem modliteb je osvobození od závislosti na drogách a alkoholismu a od života ve hříchu. Nejdříve měly tyto matky pocit hluboké bezmocnosti vůči problémům mladé generace. Pak si uvědomily, že mohou hledat pomoc ve společné modlitbě. Tak začaly vznikat modlitební skupiny, které se scházejí střídavě v domovech svých členek. Myslí přitom nejen na své vlastní starosti, ale i na bolesti jiných matek, které je požádaly, aby na ně ve svých modlitbách pamatovaly. Z Velké Británie se toto hnutí již rozšířilo i do Severního Irska, ale ozvaly se i matky z USA, Austrálie a dokonce i Maďarska.

*

Nemravnost a duševní zdraví

Infekcí s nejvyšším počtem smrtelných případů se stal AIDS. A nejen to. Tato nemoc se stala nejčastější příčinou úmrtí v mladém věku.

Tento tragický vývoj klade mnoha lidem otázku, zda existuje souvislost mezi úplným zhroucením sexuální morálky, jaké prožíváme v posledních desetiletích, a rozšířením této zákeřné nemoci. Bylo by krajně nekřesťanské komentovat každý případ onemocnění, že nakažený je si svým neštěstím sám vinen, že totiž má za to co děkovat svému nemravnému způsobu života. Spíše je třeba se hlouběji zamýšlet nad celou touto záležitostí. Nejde totiž jen o AIDS, ale o více novodobých nemocí, také duševního charakteru, které jsou příznačné pro dnešní dobu.

Tento úkol si dal nedávno kongres psychologů, který se sešel v Dallasu ve státě Texas. Pořádal jej Institut osobnostní psychologie. Podle vyjádření Josefa Seiferta, ředitele Mezinárodní filozofické akademie v Lichtensteinu, může být morální zlo původcem duševní choroby a tato duševní choroba táhne za sebou morální zlo. Nikdo se sám dobrovolně nerozhodne pro duševní nemoc, tvrdí účastníci kongresu, ale dobrovolné rozhodnutí pro mravní zlo může mít za následek duševní poruchy. Člověk, který v sobě žije nenávist vůči jinému člověku nebo skupině lidí, může ztratit reálný vztah ke skutečnosti a propadnout vnitřnímu zpuštění. Paul Vitz z newyorské univerzity dodává, že člověk mimoděk sám sobě navozuje neurózu, aby se zbavil výčitek svědomí. Stydí se pohlédnout do tváře své vlastní vině.

Mnoho let se v psychologii uplatňoval vliv marxismu a jeho ateistického světonázoru. Nyní dochází v humanistických vědách (vědách o člověku) k zásadnímu obratu. Prosazuje se osobnostní psychologie, která staví do středu pozornosti lidskou osobnost, která je zakořeněna v náboženských a mravních hodnotách společnosti. Tak se psychologie opět přibližuje stanovisku, které odpovídá tradičním náboženským představám.

Velký omyl, kterému podléhala psychoterapie, spočíval v tom, že izolovala člověka od jeho duchovních a náboženských vztahů, které byly dokonce v případě marxisticky orientovaných psychoterapeutů doslova amputovány. To vedlo do racionalisticky slepé uličky. Měřítkem se stala příroda. Člověk měl žít „podle přírody a svých přirozených potřeb“. Již před lety napsal vídeňský psycholog Viktor E. Frankl varovná slova: „Nejvlastnější přírodou člověka je jeho kultura.“ Kultura je dědic přírody. „Čistá“, „nevinná“ příroda pro člověka neexistuje. Žádný návrat k jeho údajně původnímu zvířecímu bytí nyní možný. „Čistě přirozené“ je pro člověka automaticky totéž, co „nepřirozené“. Z toho vyplývá, že všechno neduchovní stojí v protikladu k lidskému bytí. Právě z toho a jenom z toho hlediska je možno pochopit, jak se všechno protiduchovní mění v neurotickou nemoc, která se mstí na člověku.

Institut pro osobnostní psychologii se proto zabývá jen lidskou svobodou a lidským rozumem, tak hodnotovým systémem a morální odpovědností. Není možno nechat ladem spirituální a náboženskou dimenzi člověka, přehlížet meze, které jsou mu vrozeny, nedbat na potřebu intimity a sociálních vztahů. Z tohoto pohledu má duševně zraněný člověk šanci stát se světcem, zatímco člověk s plnými duševními dispozicemi může skončit v kriminále.

Na tomto pozadí získává volání po míru na všech úrovních zvlášť významný aspekt, který podtrhuje lidský význam poselství z Medjugorje. Je to výzva a nabídka obrácení k Bohu, které vede k míru a zahojení těžkých ran, jimiž trpí lidstvo.

Podle CvM 18/95

Řím, nové misijní území

Papež Jan Pavel II. vyzval věřící, aby svou víru důsledně praktikovali ve svém životě. Mnoho lidí se sice při dotazníkových akcích hlásí mezi věřící, ale počet praktikujících katolíků ustavičně klesá. Prohlásil to k účastníkům konference „Výzva sekularismu a budoucnost víry na prahu 3. tisíciletí“. Papež si rovněž stěžoval na šířící se nevědomost v otázkách víry a mravů. Také náboženské přesvědčení mnohých katolíků je slabé, takže nemůže ovlivňovat jejich osobní a společenský život. O to důležitější je, aby církve budovala nový humanismus spočívající na civilizaci lásky. Podle sociologického průzkumu, který uskutečnil prof. Franco Garelli z katedry sociologie turínské univerzity mezi obyvateli Říma ve věku od 17 do 70 let, udávali téměř všichni Římané, že jsou katolíky, ale bohoslužby navštěvuje pravidelně jen 23 %, přičemž 43 % již dva roky nenavštívili kostel. Jen 12 % přistupuje ke svátostem. Asi 90 % připouští, že církev by měla udávat tón v oblasti etiky, ale stejné procento se v sexuální oblasti řídí pouze čistě individuálními představami a nemají žádný pocit provinění.

Kardinál Camillo Ruini vidí v Římě nové misijní území.

*

Křesťanská matka I.

Četba na pokračování

V minulém roce byl v Turíně zahájen proces blahořečení matky sv. Jana Boska Markéty Boskové. Život této vzácné a moudré kněžské matky vám přiblíží vyprávění P. Jana Pořického, které bude Světlo přinášet na pokračování až do června tohoto roku.

Život matky sv. Jana Boska

P. Jan Pořický

Bylo to na počátku minulého století po francouzské revoluci. Revoluce se podobala povodni, která strhovala staleté hráze. Strženou hrází proudily nové převraty a převratné novoty. Napoleon, syn prodlouženého statkáře z Korsiky, stal se císařem. Svěho švagra povýšil na krále neapolského, svého bratra jmenoval králem holandským, druhého bratra králem španělským, sebe králem italským, svého synka králem římským. Staré panovnické rodiny mizely jako v propadlišti a místo nich se vynořovaly nové, o nichž svět ještě včera nic neslyšel.

Došlo i na trůn nejstarší, na trůn papežský. I on měl zaniknout. Napoleon byl odchovancem nevěreckého XVIII. století a nevěřil ve slova Páně, že brány pekelné Církve nepřemohou.

Napoleonovo vojsko obsadilo Řím, papeže Pia VI. zajalo a odvěklo do Francie. Tam podlehl

útrapám a brzy zemřel. Napoleon zakázal jeho církevní pohřeb. Papež musel být pochován hůř než nejposlednější chud'as, bez kněze, bez modlitby. Jen hrobař byl přítomen. A ten hrobař si zahrál na proroka: Já pochovávám posledního papeže.

Takové byly tenkrát poměry.

Nepřátelé však jásalí předčasně. Nebyl to poslední papež. Byl zvolen jeho nástupce, Pius VII. Napoleon vystoupil nepřátelsky i proti němu. Byl za to vyloučen z Církve. Napoleon se smál: Proto mým vojákům zbraň z ruky nevypadne. A zas byl papež zajat, odvezen a žalářován. Útrapy podryly jeho zdraví, rozstonal se, byl zaopatřen a čekala se jeho smrt. Nevěrci volali: Přežila Církev je ve smrtelném zápasu, umře s tím papežem a nikdy se již nevzkřísí...

Ale zase se mýlil. Znenadání zakročil Pán Bůh a sláva Napoleonova pobledla. Dostavily se vojenské neúspěchy. Jedna porážka stíhala druhou, až posléze Napoleon byl zbaven vlády a odvezen do zajetí. Jedním z jeho posledních činů byl rozkaz, aby papež se mohl vrátit do Říma. Církev si oddechla. Napoleon v zajetí na ostrově sv. Heleny se vrátil k víře a zemřel kající smrtí. Nevěra však nezemřela a Církev měla stále proto pokoj jen dočasný. Staly se módou tajné podvrtné spolky a rostly jako houby po dešti. Braly si za úkol zničit tehdejší církevní stát. Patřila k němu střední Itálie. Ten stát trval od dob císaře Karla Velikého. Byl zřízen proto, aby žádný panovník nemohl považovat papeže za svého poddaného a osobovat si vládu v Církvi. Dějiny tolikrát ukázaly, že náboženství bez svobody, bez samostatnosti se neudrží.

V padesátých letech minulého století byl tedy podniknut nápor proti církevnímu státu. Vydáno heslo: Italové, spojte se v jednu říši. V čelo hnutí se postavil piemontský král Viktor Emanuel. Vůdce vojska se jmenoval Garibaldi. Vpadli do církevního státu a postupně zabírali jeden kraj za druhým. V zabraném území všude zabavovali církevní majetek, rušili kláštery, biskupy vyháněli... Mnozí biskupové žili z almužen, protože italská vláda je o všechno obrala a odepřela jakoukoliv podporu. Mnoho chrámů proměněno ve skladiště, na stáje nebo prodáno židům. Církevní průvody zakázány. Náboženství ze škol vyloučeno. R. 1870 konečně Garibaldi opanoval město Řím a papežský stát byl zrušen. Papež od té doby nevyšel z Vatikánu. Řím dostával stále více charakter města protikřesťanského.

S Církví bylo zle po celém světě. Kdyby se nakupily všechny nevěrecké knihy, všechnen papír potišťený osočováním, pomlouváním, zostuzováním našeho náboženství, byly by z něho pořádné hory.

Co všechno bylo už podnikáno, aby se lidem vyrvala víra. Na miliony schůzí a přednášek, miliony školních učebnic, napsaných na potupení Církve. Katolíkům byly zabráný kostely, fary, semináře, zakázány svátky, zakázáno vyučování náboženství, věrní katolíci byli vláčeni k soudu, po žalářích, vypovídání ze země, vraždění...

Je však záhadou, proč přes tolik nepřátel Církev pořád trvá? Proč ještě roste a svedení se vrací zpátky? Čím to?

Na začátku minulého století se mnoho mluvilo o řeholnici Kateřině Emmerichové. Měla vidění, jaké boje čekají Církev a kdo jí přijde na pomoc. Vypravuje:

„Viděla jsem chrám sv. Petra a nesmírný zástup lidí, kteří ten chrám bourali. Ale také jiné lidi jsem viděla, kteří pobořený chrám zas opravovali, leč vlašně a nedbale. Papeže jsem viděla na modlitbách. Měl kolem sebe pokrytce, kteří často dělali pravý opak toho, co poroučel. A tak kostel byl na jedné straně zbořen, na druhé zas budován, ale s velmi malým úsilím. Neměli chuti k práci, neměli důvěry. Byla to bída. Vtom jsem spatřila po velkém náměstí před kostelem kráčet ženu v širokém plášti. Zvolna vznesla se do výše, stanula na kopuli a roztáhla nad celým prostranstvím svůj plášť, který se třpytil jako zlatý. Ti, co bořili, přestali, zato ti, kdo kostel obnovovali, rozvinuli horečnou činnost. Přicházeli stařečkové, zchromlí a zapomenutí, přicházeli statní mladíci, ženy i děti, duchovní i světští a záhy byl kostel úplně vybudován... To dokázala ona vznešená Žena.

Smysl vidění jest jasný: Církev se octne ve velkém nebezpečí, ale Matka Boží vystoupí na její záchranu.“

Dokud Emmerichová žila, nebylo ani slechu o nějakém zásahu Panny Marie. Nikde nic neobyčejného se nestalo. A přece měla Emmerichová pravdu. Ukázalo se to záhy po její smrti. Ukázaly to Lurdy, ukázala to La Saletta, později Fatima, ale ukázala to i kongregace Salesiánů. Emmerichová zemřela r. 1824. V téže době vyvolila si Panna Maria hošíka z chudé horské rodiny, Jana, syna vdovy Markéty Boskové. několikrát mu ve snách oznámila, že chce z něho mít zachránce křesťanské mládeže. Hoch nechápal, jak by to bylo možné. Matka Boží však řídila jeho kroky a přes tisícere překážky dovedla ho šťastně k cíli. Bosko se stal světcem a největším vychovatelem naší doby. Miliony duší mu děkují mu děkují za své záchránění. Na formování Boskovy svaté kněžské duše má neodmyslitelnou zásluhu jeho prostá, zbožná a moudrá matka Markéta. (Pokračování příště)

Zprávy z poutních míst

Otec Jozo se vrátil unaven, ale šťasten ze své cesty po Anglii. V této převážně protestantské zemi hovořil otevřeně o Panně Marii a setkal se s velkým ohlasem.

V Londýně se setkal soukromě s anglikánským biskupem Fr. Seargentem a s přední osobností pro mezinárodní ekumenické otázky dr. Richardem Marschem, který začal rozhovor tím, že vytáhl z kapsy růženec a s radostí řekl otci Jozovi: „Tento růženec je z Medžugorje!“

V srdci Londýna mluvil P. Jozo v proslulém anglikánském kostele sv. Martina de Champs. Všichni pozorně poslouchali. Anglikánský duchovní Fr. R. Lellowin zakončil večer sdělením, že v jeho farnosti jsou již dvě růžencové skupiny, protože, jak řekl „nechceme dopustit, aby to nejlepší měli pouze katolíci.“

V jiném městě se svěřil anglikánský kněz: „Během exercicií jsem znenadání slyšel Boží hlas, který mě vybízel, abych se naučil modlit růženec. Ptal jsem se sám sebe, jak to udělat, když jsem o růženci nic nevěděl. Šel jsem navštívit katolické knihkupectví a koupil jsem si knížku o růženci i s růžencem. Od té doby se modlím růženec každý den. Setkání vedoucích medž. poutí a modlitebních skupin se koná od 17. do 21. března v Tučepi. Informační středisko má fax 37888642339.

S příchodem ledna se Medžugorje noří do rodinné intimity, vždyť poutníků je tento měsíc málo. Pro kněze je to čas pro styk s rodinami, hlavně souvislosti s obyčejem žehnání domovů, který Chorvati ani jeden rok nezanedbali. Kdy jste naposled nechali požehnat váš domov?

O Vánocích se zjevovala Gospa zářící radostí, jak nám sdělují Vicka a Jakov. Soustředila naši pozornost na Dítě Ježíše, kterého nám přináší, aby nám požehnal. Přijměme toto Ježíšovo požehnání a vstupme s ním do nového roku. Dovolme, aby svým pohledem spočinul na nás, vždyť jeho nevinnost a něha omývá naše srdce i naše oči a uši od nečistot tohoto světa a jeho falešných hodnot.

V této nevinnosti můžeme prožívat „novou dobu“, o které hovoří Gospa. Můžeme začít jedním konkrétním rozhodnutím, o které nás žádala již před 10 lety: „Věnujte každý měsíc tři dni smíření: první pátek v měsíci a následující sobotu a neděli.“ Věřím, že kromě upřímné svaté zpovědi má Gospa na mysli i konkrétní kroky odpuštění našim bližním, aby v našem srdci nezůstal vůči nikomu ani stín hořkosti. Tak umožníme Bohu, aby činil zázraky...

Vicka stále zdůrazňuje žádost Gospý, abychom se modlili společně radostný růženec před křížem.

Jeden 42letý Francouz mi vyprávěl, jak velice na něho zapůsobila jedna přednáška o Medžugorje. Přivedla jej na ni jeho žena. On sám vzdoroval Pánu již od svého 1. sv. přijímání a vůbec se neúčastnil bohoslužeb a nepřistupoval ke svátostem. Když slyšel o divech milosti, které působí Panna Maria, rozhodl se smířit se s Bohem. Řekl mi: „Neumíte si představit, sestro, tu spoustu ohavností, které musel vyslechnout kněz, kterému jsem se zpovídal. Bylo to 30 let hříšného života... Ale jaký byl můj údiv, když se uzdravilo i moje tělo. Devět let jsem trpěl hnisavými záněty na obličej i na hrudi, spojenými se zánětem pokožky. Byl jsem již samá jizva a nic nepomáhalo. Po mé zpovědi všechno zmizelo, až na několik málo jizev. Vrátil jsem se k modlitbě a pravidelně chodím, ne, běžím do kostela. Nenávist, kterou jsem měl k lidem, úplně zmizela.

Sestra Emanuela

Bílá kronika

In memoriam P. Vincenc Šalši

V šedesátých letech jsem byl zaměstnán jako zahradník ve Fakultní nemocnici v Olomouci. Poněvadž jsem měl trochu vyšší kvalifikaci, byl jsem jmenován metodikem pro zahradnickou problematiku zdravotnických zařízení v severomoravském kraji. Mojí povinností bylo radit zdravotnickým zařízením v Severomoravském kraji v zahradnickém oboru.

A tak se také stalo, že jsem dostal pozvánku k návštěvě Klokočova, kde se zřizovala nová hornická plicní léčebna. Pozval mě tamní pan správce, protože práce se blížily ke konci a potřebovali se se mnou poradit o zahradnické a parkové úpravě nového areálu. Sedl jsem proto do vlaku a jel jsem tam. Na nádraží mě však nečekal pan správce, ale čekal mě jiný pán, který se představil jako Vincenc Šalša, režijní úředník léčebny, zástupce p. správce. Byl příjemný a velice dobře jsme si rozuměli. Prošli jsme celou tu novostavbu, kde se dělaly poslední dodělávky a byli tam ještě poslední zedníci. My jsme se brzy dohodli na budoucí spolupráci, ale během celého našeho jednání jsem měl takový nějaký zvláštní pocit. Ten pán, který se mnou jednal a provázel

mne, nezapadal mi do tohoto prostředí. Ale žádné problémy jsme neměli, všechno proběhlo v nejlepší pořádku, já jsem skončil a sedl jsem zase do vlaku. V tom vlaku shodou okolností jsem vstoupil do vagonu a potom do kupé, kde seděl jeden z těch zedníků, které jsem tam viděl. Pamatoval jsem si ho a on si pamatoval mne. Když jsem si sedl, on sám začal řeč a ptal se mne, zdalipak vím, kdo mne provázal po ústavu. Já jsem odpověděl, že režijní úředník, zástupce p. správce. On se usmál a řekl: „To byl velebníček,“ a začal mi o něm vykládat. Byl prý dlouhá léta zavřený v kriminále. Když ho konečně z vězení pustili, nesměl do duchovní správy, ale musel jít dělat kopáče do nějakého stavebního podniku. Tam se s ním potkal a stali se partáky, pracovali spolu jako kopáči na nejtěžších fyzických pracích. Tak se stalo, že byli spolu i nasazeni na práce sem do Klokočova. Mluvil o něm velice hezky, chválil si, že se s ním velice dobře spolupracovalo a vzpomněl také takové zvláštní historky. Dostal prý také jednou za úkol vykopat nějaký starý záchodový odpad. Byla to práce velice špinavá a znamenala prokopávat se nánosem fekálií. Vzpomněl toho, že řekl svému partákovi: „Tak tuto práci ty se mnou dělat nebudeš! Ty se přece nebudeš svýma posvěcenýma rukama hrabat ve s—ch! Tuto práci udělám já sám.“ Ale nepochodil. Parták se velice rozzlobil: „Tak buď jsme partáci, nebo nejsme. Když jsme partáci, tak budeme dělat všechno spolu a já budu dělat to co ty. Anebo nejsme partáci, ale pak já s tebou už dělat nebudu.“ Vzpomněl i toho, že si vedoucí pracovníci ústavu povšimli, že u nich pracuje jako kopáč mimořádně schopný a poctivý člověk, vzali ho od kopáčských prací a učinili z něho režijního úředníka, se kterým jsem se já setkal. Zedník z vlaku vystoupil, já jsem dojel do Olomouce a těšil se na dohodnutou návštěvu mého nového známého.

Uplynul nějaký rok a já jsem se stal ředitelem olomoucké FLORY. Mezi mými spolupracovníky se ocitl i známý olomoucký fotograf (dnes již zemřelý) p. Frajt. Záhy jsme oba zjistili, že naše myšlenkové světy jsou si velice blízké, a tak se stalo, že jednou odpoledne v ojedinelé chvíli klidu mi začal p. Frajt vyprávět svoji kriminální anabázi. Vzpomínal na to, jak ho zavřeli pro nic za nic. Byl odsouzen na mnoho let do vězení a byl poslán do jáchymovských uranových dolů. Tam byl pak nasazen na místo, na něm se dávali ti, kteří měli být fyzicky zlikvidováni. Ale co se nestalo? Znenadání za ním přišel jeden spoluvězeň, katolický kněz, a řekl mu: „Ty, chlapče, ty zde dělat nebudeš. Ty máš doma rodinu, máš kolik dětí a ty se musíš za nimi vrátit. Já jsem sám, když se nevrátím, nic se nestane.“ A převzal jeho nebezpečné pracovní místo. Když mi to dovyprávěl, blesklo mi cosi hlavou a zeptal jsem se: „Prosím vás, pane Frajt, jak se ten kněz jmenoval?“ Protože jak jsem již poznal P. Šalšu, tento čin odpovídal naprosto jeho osobnosti. A opravdu. Pan Frajt to potvrdil.

Byl to P. Vincenc Šalša.

Dr. Ing. Jan Sítař

Církevní aktuality

Nový překlad bible

V září letošního roku vyjde nový slovinský překlad Bible s komentářem. Velkou a pro celý slovinský národ významnou kulturní událostí bude mezinárodní symposium na téma „Výklad Bible“ od 18. do 20. září 1996 v kongresovém centru „Cankarjev dom“ ve slovinském hlavním městě Lublani a bude je doprovázet řada akcí.

Lublaňský arcibiskup Dr. Alojzij Šuštar zdůraznil na tiskové konferenci ve slovinském hlavním městě, že rok 1996 bude pro jeho zemi významný dvěma mimořádnými událostmi: návštěva Svatého otce v květnu a symposium o Bibli v září. Pod patronátem slovinské akademie umění a věd budou během sympozia spolupracovat četné zemské a zahraniční instituce, také Katolická světová biblická federace (Stuttgart), Biblická společnost (Londýn), Papežský orientální institut (Řím) a Izraelská akademie věd (Jeruzalém).

Litevští biskupové nechtějí kněze v politice

Mluvíci litevské biskupské konference, světící biskup Sigitas Tamkevičius (Kaunas) vysvětlil při setkání s křesťanskodemokratickými politiky země, že litevští biskupové se rozhodli odmítnout politickou činnost kněží. V přechodné etapě od konce sovětského režimu hráli někteří kněží stěžejní roli v národnostních stranách. Episkopát je názoru, že spoluvytváření politického života je věcí laiků, zdůraznil Tamkevičius. Biskupové respektují všechny křesťany, kteří se angažují v rozdílných stranách jako politici. Pro křesťanské demokraty to platí dvojnásobně, protože jejich strana se snaží realizovat křesťanské sociální učení, řekl Tamkevičius, který byl v době sovětského útlaku vedoucí osobností v hnutí za občanská práva.

Biskup Tamkevičius varoval křesťanské demokraty Litvy před „fundamentalismem a liberalismem“.

R.I.P.

Zůstal skoro zapomenut

Kněz a vědec světové proslulosti

Devátého listopadu 1995 by se byl dožil 90 let ThDr. a PhDr. Vincenc Pořízka, před druhou světovou válkou docent Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty v Olomouci, po roce 1950 vysokoškolský učitel hindistiky na Karlově univerzitě, jedna z největších světových autorit v moderní indické filologii.

Narodil se 9. listopadu 1905 v Drahanech v početné rodině domácího krejčího. Ze sedmi dětí dva z pěti chlapců získali vysokoškolské vzdělání, třetí středoškolské. Po gymnazijních studiích se vzdělává na olomoucké bohoslovecké fakultě, v roce 1929 je vysvěcen na kněze. Poté působil na kroměřížském Arcibiskupském gymnáziu. V letech 1932-1933 mu umožnilo studijní pobyt na papežském orientálním ústavu v Římě. Vědecké ambice mladého prefekta, jeho znalosti orientálních jazyků, filozofie aj. nezůstaly utajeny: V roce 1934 je povolán na olomoucké bohoslovecké učiliště přednášet základní teologii a filozofii náboženství. V roce 1937 je jmenován docentem. V této době se objevují jeho první vědecké práce.

V roce 1938 odchází na Karlovu univerzitu studovat indologii. Navštěvuje přednášky V. Lesného, po uzavření vysokých škol pokračuje ve studiu ve večerních kursech hindštiny a bengálštiny v Orientálním ústavu v Praze. Později přednáší sám. Po osvobození se do Olomouce nevrací, rozhodne se pokračovat ve vědecké a pedagogické práci v Praze. (Kněžskou činnost pak již vykonává příležitostně.) Organizuje v Orientálním ústavu výzkumy, vyučuje na škole orientálních jazyků aj. Je činný i jinak. Jako člen zvláštní komise připravuje podklady pro české zeměpisné názvosloví vztahující se k Indii. Působí i jako konzultant indické vlády v některých jazykových záležitostech.

Když je v roce 1950 otevřen na filozofické fakultě UK nový studijní obor hindistiky, je pověřen V. Lesným přednáškami z hindské mluvnice a dějin hindské a urdské literatury. Stává se tak prvním vysokoškolským učitelem hindistiky nejen u nás, ale v celé střední Evropě. Jak později vzpomíná, neměl se v této činnosti o koho a co opřít. Rozvíjí proto intenzivní a badatelskou činnost. Výsledky jeho studia se staly podkladem jeho průkopnických hindistických prací, nesoucích punc nejvyšší vědecké úrovně (např. studie o genitivu v hindštině, adjektivních a adverbálních participiích v hindské syntaxi aj.) Se značným zájmem byla přijata zvláště jeho pojednání o slovesném vidu v hindštině a bengálštině (v nich vyvrátil tvrzení, že dokonavý vid je spjat jen s minulými časy). Stala se východiskem aspektologických výzkumů téměř na celém světě (práce H. Nespitala aj.)

Životním cílem Pořízkovým bylo sepsání hindo-česko-anglického slovníku (dosavadní hindské slovníky jej neuspokojovaly). Jeho záměrem, který, jak připomínal, hlemýždím tempem realizoval, bylo sestavit takový slovník, v němž je každý delší nebo kratší heslový odstavce shrnutím studie o významové a mluvnické stránce téměř každého jeho slova. Dodejme, že v současnosti je Pořízkův rozsáhlý lexikografický materiál zpracováván a bude využit v novém hindském slovníku.

Významnou složkou vědeckopedagogické činnosti V. Pořízky jsou jeho učebnice, čítanky apod., napsané se zřetelem k nejnovějším teoretickým poznatkům. Dosáhly značné obliby jak u studentů, tak učitelů. Např. učebnice Hindština - Hindi Language Course (1963) vzbudila velmi příznivý ohlas téměř na celém světě. Její druhé přepracované vydání (1972) bylo Světovým hindistickým kongresem v Nagpuru v roce 1975 hodnoceno jako jedno z nejlepších děl svého druhu.

Pořízkovo pražské pracoviště se stalo postupem času jedním z nejvýznamnějších středisek světové hindistiky. „Pokračovateli mého díla však nejsou Češi,“ trpce konstatuje Pořízka v období, kdy se jeho život nakláněl, „ale cizinci. Čechové mé dílo ignorují.“ Vskutku. Tato nevšímavost spolu s malostí některých jeho kolegů - bývalých žáků apod. (závist, intriky) mu ubližovala již v době, kdy působil na Univerzitě Karlově, a to mnohem více než samotný duch a mechanismy totalitní komunistické éry. To vedlo i k tomu, že tento vědec světové pověsti zůstává stále jen odborným asistentem. Ale ani na tom nebylo dost. Pro Pořízkovo jméno se nenašlo místo ani ve dvou akademických encyklopedických slovnících z osmdesátých let.

V. Pořízka zemřel 22. srpna 1983 v Praze. V jeho pohřbu na drahanském hřbitově spatřovaly bezpečnostní orgány pro velkou účast kněží tichou demonstraci proti režimu.

Dr. Josef Pořízka

Myšlenky k rozjímání

3. neděle v mezidobí 21.1:

1 Kor 1,10-13,17

Kristus je jediným, na kom může víra křesťana bezvýhradně stát - on sám, žádný teolog, filozof, farář nemůže být základem naší víry. Nic nepomohou moralizující výzvy k snášenlivosti, vzájemné úctě a pochopení třeba v rodině - byť jsou sebelépe míněny - pokud chybí „výchova ke kříži“ - sebevýchova dospělého k snášení a plodnému zpracování těch záporných věcí (vztahů, okolností) v životě, které nelze odstranit, ale které je možno „odzbrojit“ osobním přijetím Kristovy cesty.

pondělí 22.1.

2 Sam 5,1-7,10

O Ježíšovi čteme, že je potomek Davidův. Neplatí to jen podle izraelských představ o příbuzenství. Pán Ježíš stojí na konci řady lidí, které Bůh vybral a poslal k záchraně. David upevnil izraelský stát. Ježíš přináší Boží království, něco, co nemůže být už ničím předstiženo.

úterý 23.1.

2 Sam 6,12-19

Archa byla pro Izraele znamením Boží přítomnosti, Boží péče na všech cestách, kterými Izrael šel. Proto Davidova radost: ví-li o Boží přítomnosti, potom uctívá, raduje se, tančí. Na tom se dodnes nic nezměnilo - vnímáš to?

středa 24.1.

Mk 4,1-9

Ani jedno z míst, kam zrní padlo, není samo o sobě pro zrno nepřátelské. Ale má-li být úroda, je třeba půdu připravit. Po tom, abych byl připravován, mohu ovšem toužit, mohu o to prosit.

čtvrtek 25.1.

Obrácení sv. Pavla, apoštola

Mk 16,15-18

Být Ježíšův apoštol nemusí být lehké živobyčí. Ale jistota, kterou ten, kdo ho posílá, nabízí, je veliká. Kdo celým srdcem patří Bohu, stojí i v nebezpečí pevně. A komu jinému bychom vlastně měli patřit? Na koho jiného spoléhat?

pátek 26.1.

Mk 26-29

Radujte se spáči a všichni málo výkonní! Věc Boží na našem výkonu nestojí. Je to především záležitost semene (a je-li Boží, je dobré), a hluboké úrodné půdy. Tedy jak hluboko do sebe nechám zapadnout Boží slovo a jak silně věřím v jeho účinnost - o to jde. Úroda patří hospodáři - Bohu. To neznamena, že přijdu zkrátka. Ale znamená to, že Bůh má o úrodu ještě větší péči a starost, než já.

sobota 27.1.

Mk 4,35-41

Máš odvahu pohlédnout na Boží velikost a moc a zkusit se s Bohem setkat, uvidíš své problémy v novém světle a můžeš se se svou bolestí smířit.